

Financování a hospodaření ÚSC

Změny ve financování regionálního školství

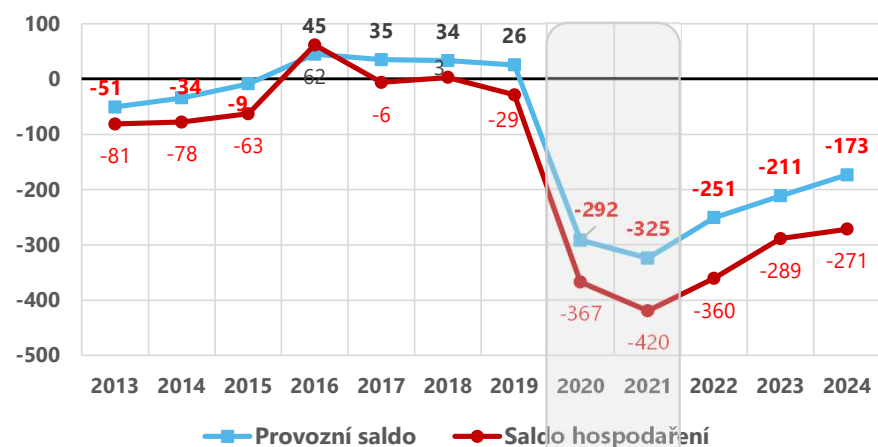
Veřejné finance nejsou rozdělené na **moje (obec, kraj) a **jejich** (stát).**

Jsou to peníze lidí. A ti čekají na řešení, ne na zůstatky na účtech.

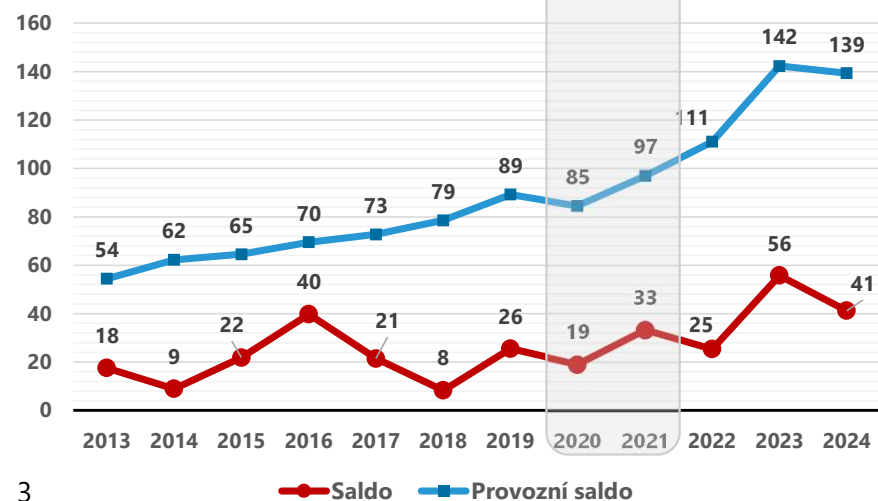
Fiskální nerovnováha mezi státem a ÚSC se zvyšuje

Saldo a provozní saldo SR

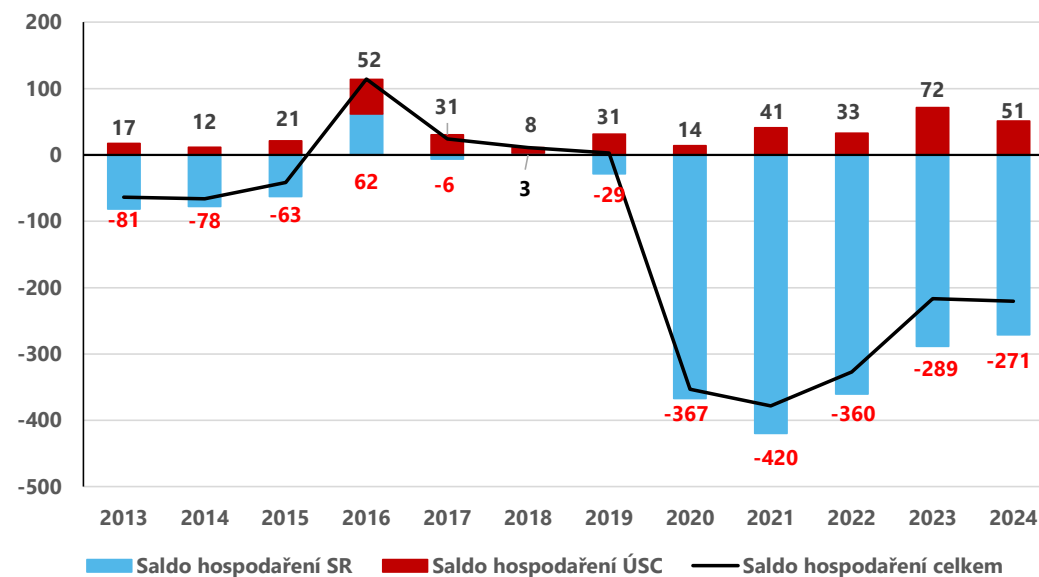

- **stát** zápasí s provozními **deficity**, **obce** mají dlouhodobě obří **přebytky**
- **změna RUD je nevyhnutelná**

Saldo a provozní saldo obcí

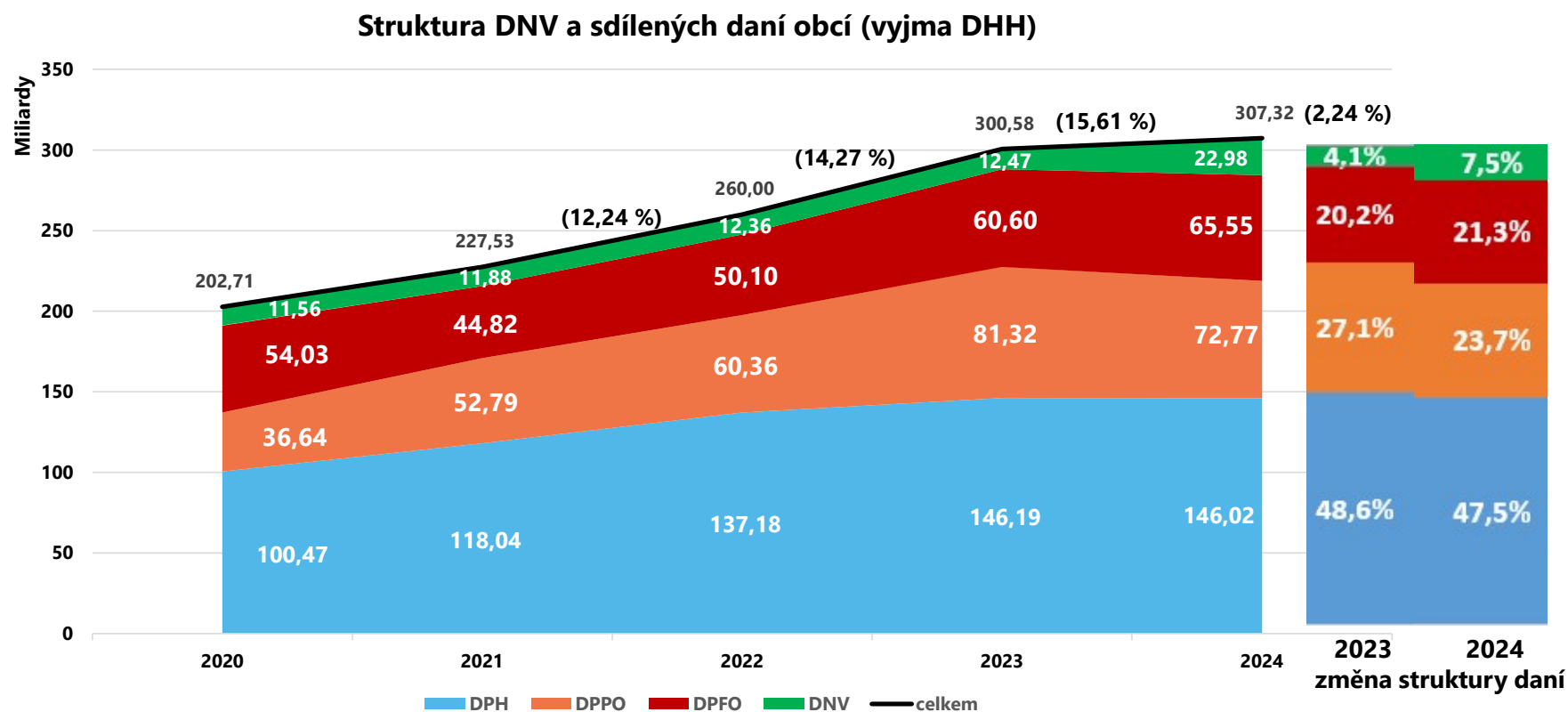
Saldo hospodaření SR a ÚSC

Zdroj: IISSP

Změny v sazbách DNV mírně posílily význam výlučných daní obcí

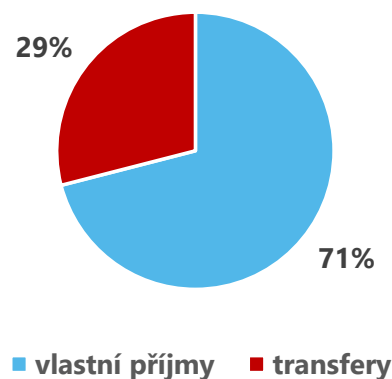

Zdroj: GFR, výpočty MF

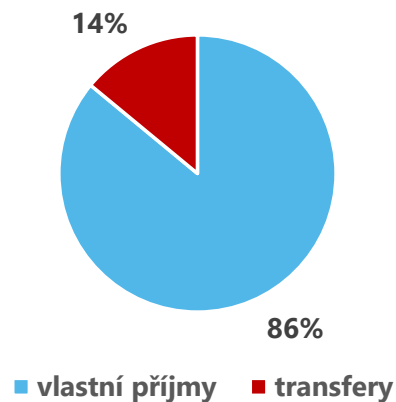

Obce a kraje si vystačí téměř na vše z vlastních příjmů – závislost na dotacích klesá

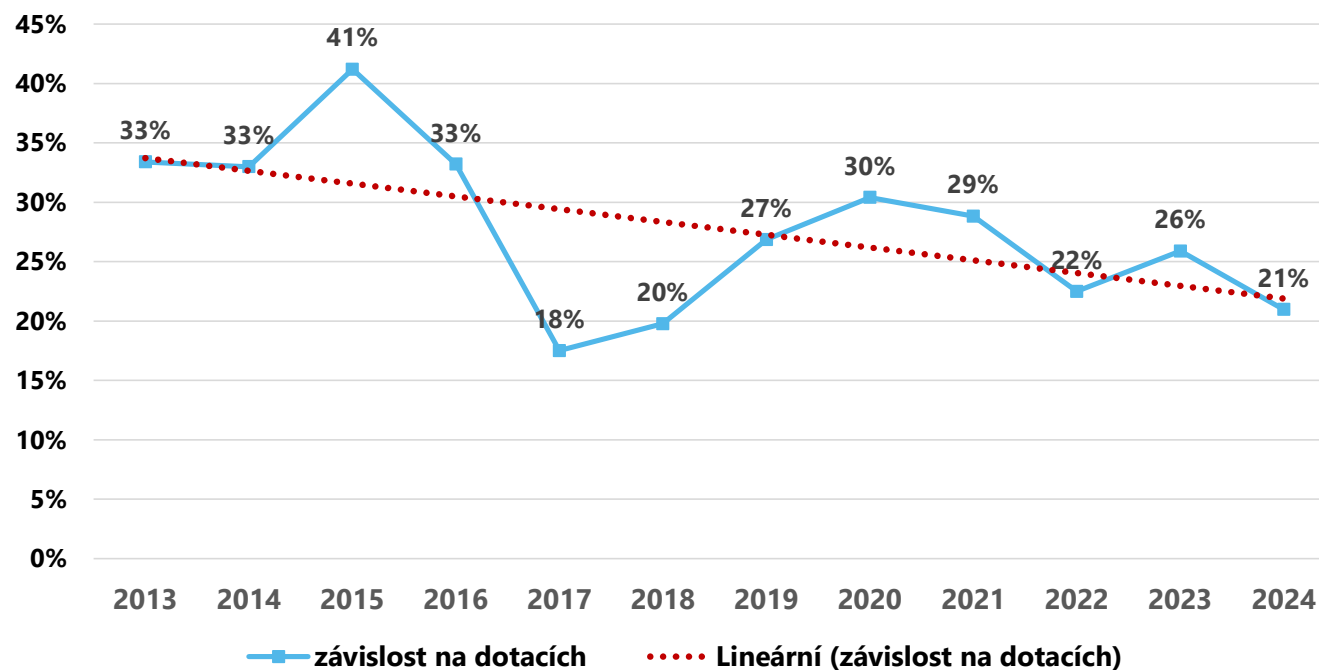
Příjmová soběstačnost krajů

Příjmová soběstačnost obcí

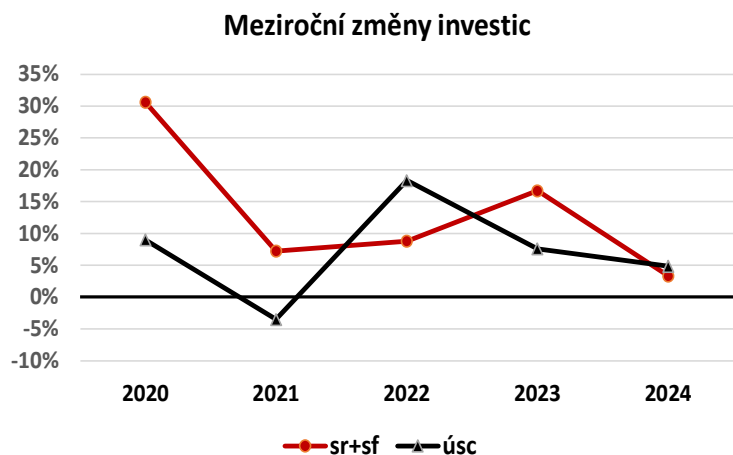
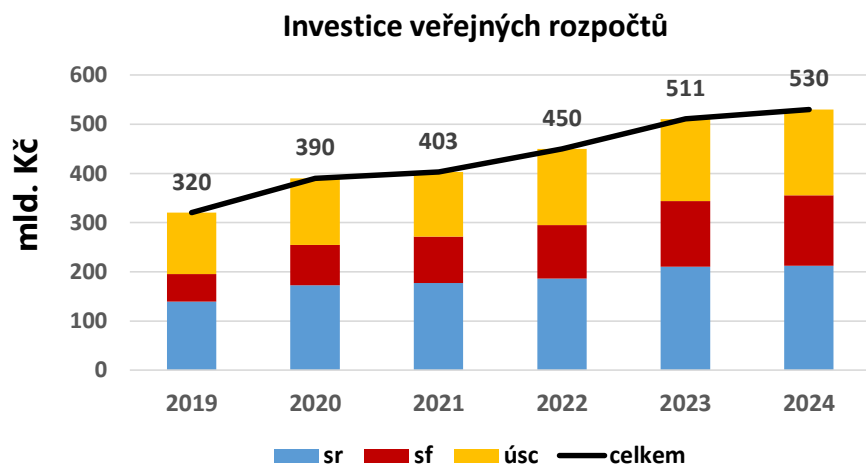
Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích

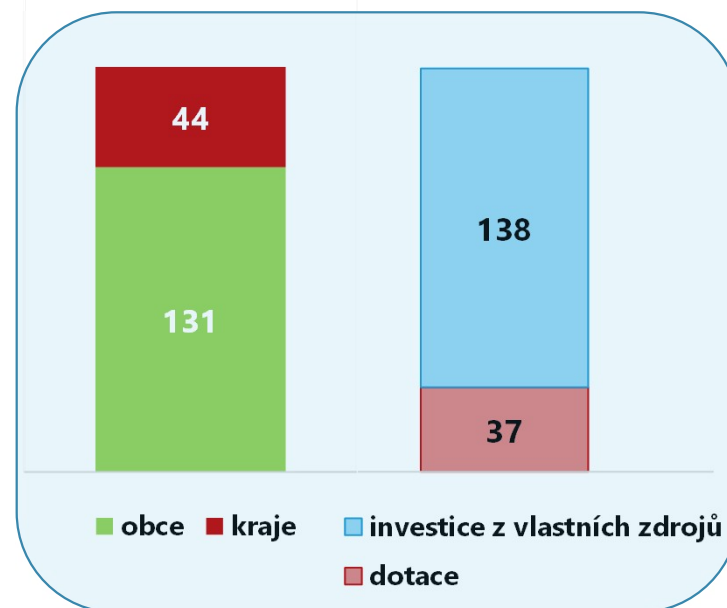
Pozn.: vlastní příjmy = daňové, nedaňové, kapitálové;
u krajů očištěné o průtokové transfery

Samosprávy se podílejí zhruba na třetině veřejných investic

rok 2024

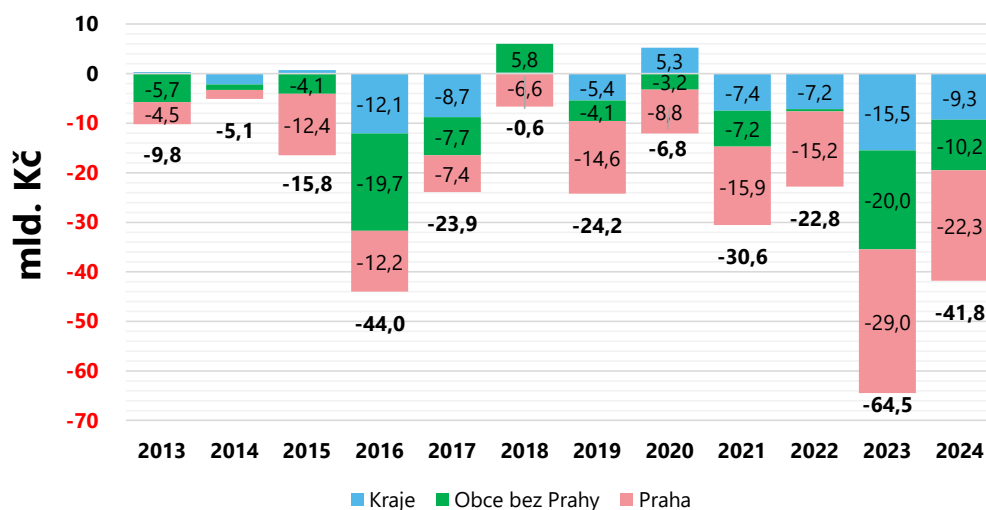
... ale jejich finanční možnosti jsou mnohem vyšší

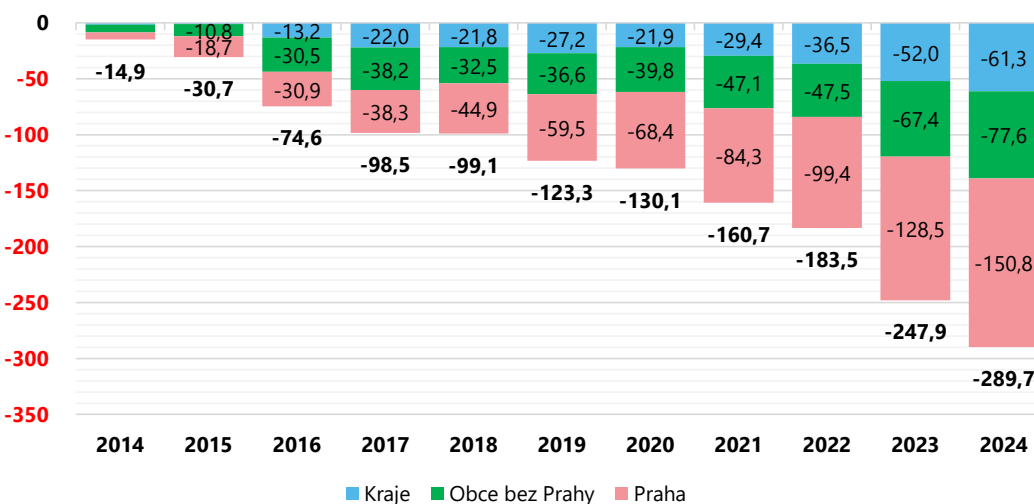
Místo investic hromada peněz – obce ani kraje dlouhodobě nevyužívají investiční potenciál

- během 12 let obce a kraje **nevyužily téměř 290 mld. Kč**; z toho Praha **151 mld. Kč**
- **trend** nevyužívání prostředků **se prudce zhoršuje**

Nevyužitý investiční potenciál (meziročně)

Nevyužitý investiční potenciál (kumulativně)

Zdroj: IISSP, výpočty MF (investice bez dotací - provozní saldo)

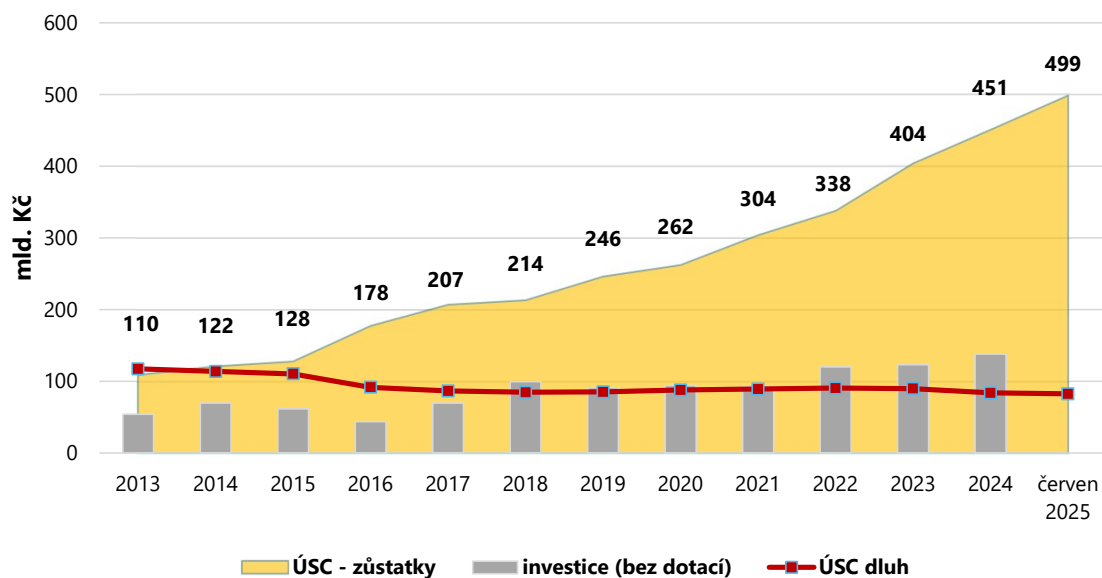
investiční potenciál = investice bez dotací – provozní saldo

Výsledkem je, že obce a kraje se topí v úsporách a investice pokulhávají

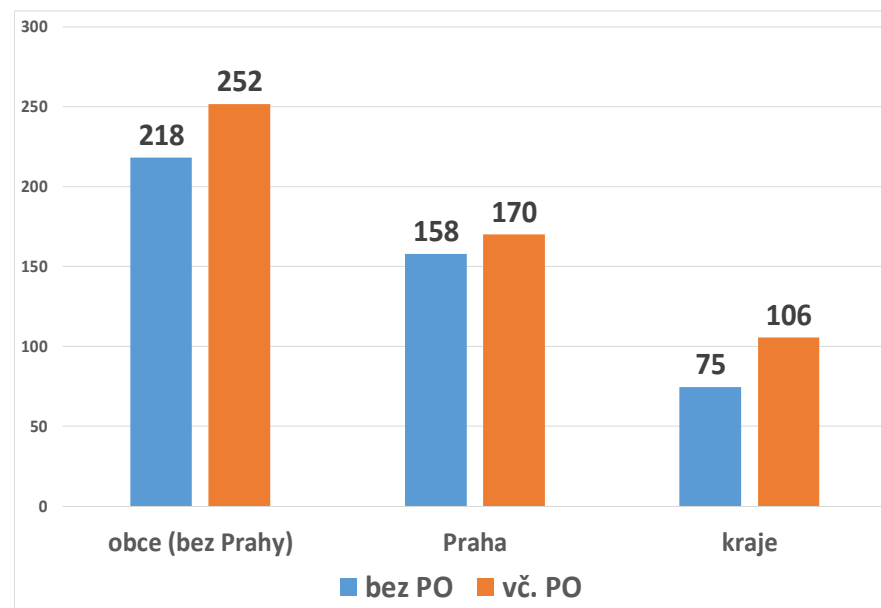
- **zůstatky** se během 12 let téměř **zčtyřnásobily**
- **investice** rostly **2,5 krát**
- **170 mld. Kč** (40 % úspor obcí) drží Praha

ÚSC (bez PO): zůstatky, dluh a investice (bez dotací)

Zdroj: IISSP, výpočty MF

rok 2024; mld. Kč

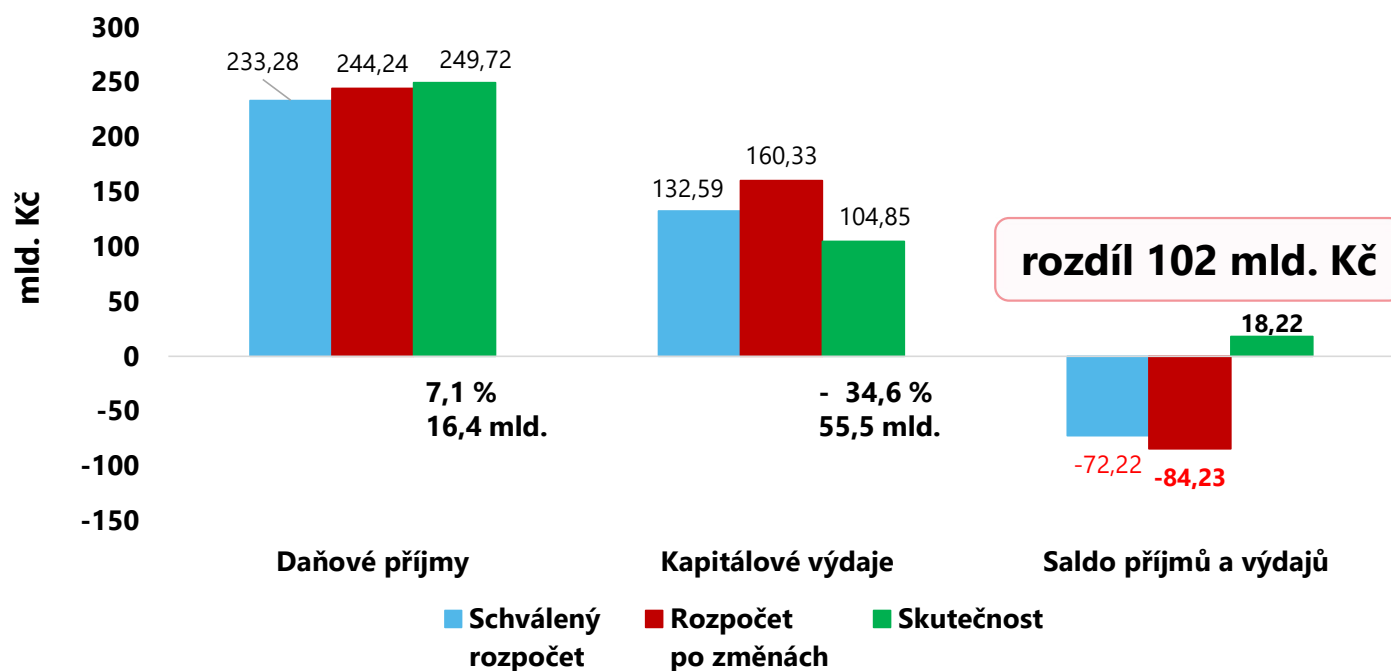
Kde vidíme hlavní problém bránící rychlejšímu rozvoji obcí

- **stavební řízení**
 - složitý a roztříštěný proces povolování (památkáři (!), ochrana přírody, hygiena, hasiči, doprava...)
 - přehnané normy u budov veřejného vybavení
 - složité a nepružné územní plánování
 - neomezená možnost téměř kohokoliv vyjadřovat se k čemukoliv beztrestně, bez odpovědnosti
- **slabé kapacity obcí na plánování a realizaci investic**
 - chybí projekty, know-how a lidi, kteří by je realizovali
- **zadávání veřejných zakázek**
- **pomalé soudní přezkumy**

Rozpočty obcí a krajů nejsou nástrojem řízení, nýbrž politického boje

rok 2024; obce bez Prahy

Zdroj: IISSP, výpočty MF

- **plán vs. realita se dramaticky liší**
- nadhodnocují se výdaje, podhodnocují se příjmy → **vzniká zdánlivý deficit**
- **zlepšilo se rozpočtování daňových příjmů**
- **velké nedostatky v rozpočtování investic, ale i běžných výdajů**

takové **rozpočty blokují investice a rozvoj obce**

Investiční kapacita Prahy – příklad (Dukovany)

SMLOUVA S KHNP

2 bloky reaktorů **407 mld. Kč**

DOBA VÝSTAVBY

10 let (2026 – 2036)

FINANCE PRAHY

roční provozní saldo **50 mld. Kč**

Za 10 let

500 mld. Kč

bez nutnosti sahat na úspory

ZÁVĚR

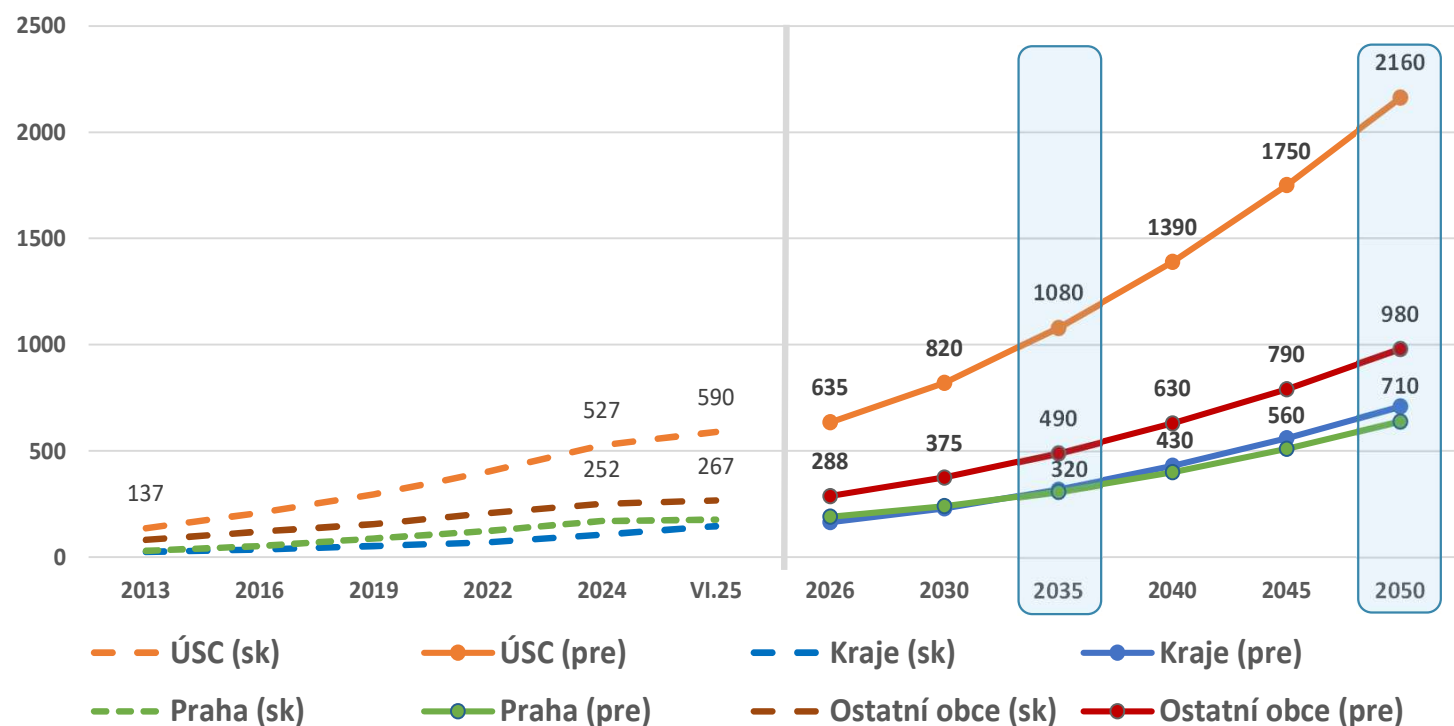
- Praha může plně financovat výstavbu 2 reaktorů **bez čerpání úspor**, a ještě ji **zbyde 100 mld. Kč**
- zásadní **změna RUD** u Prahy je naprosto **nezbytná**

Pozn.: Praha **nikdy neinvestovala více než 26 mld. Kč ročně**; aby začala snižovat úspory, musí investovat min. 60 – 70 mld. Kč ročně

Jak to bude dál? 1 bilion Kč do 10 let

Odhad vývoje zůstatků na účtech ÚSC

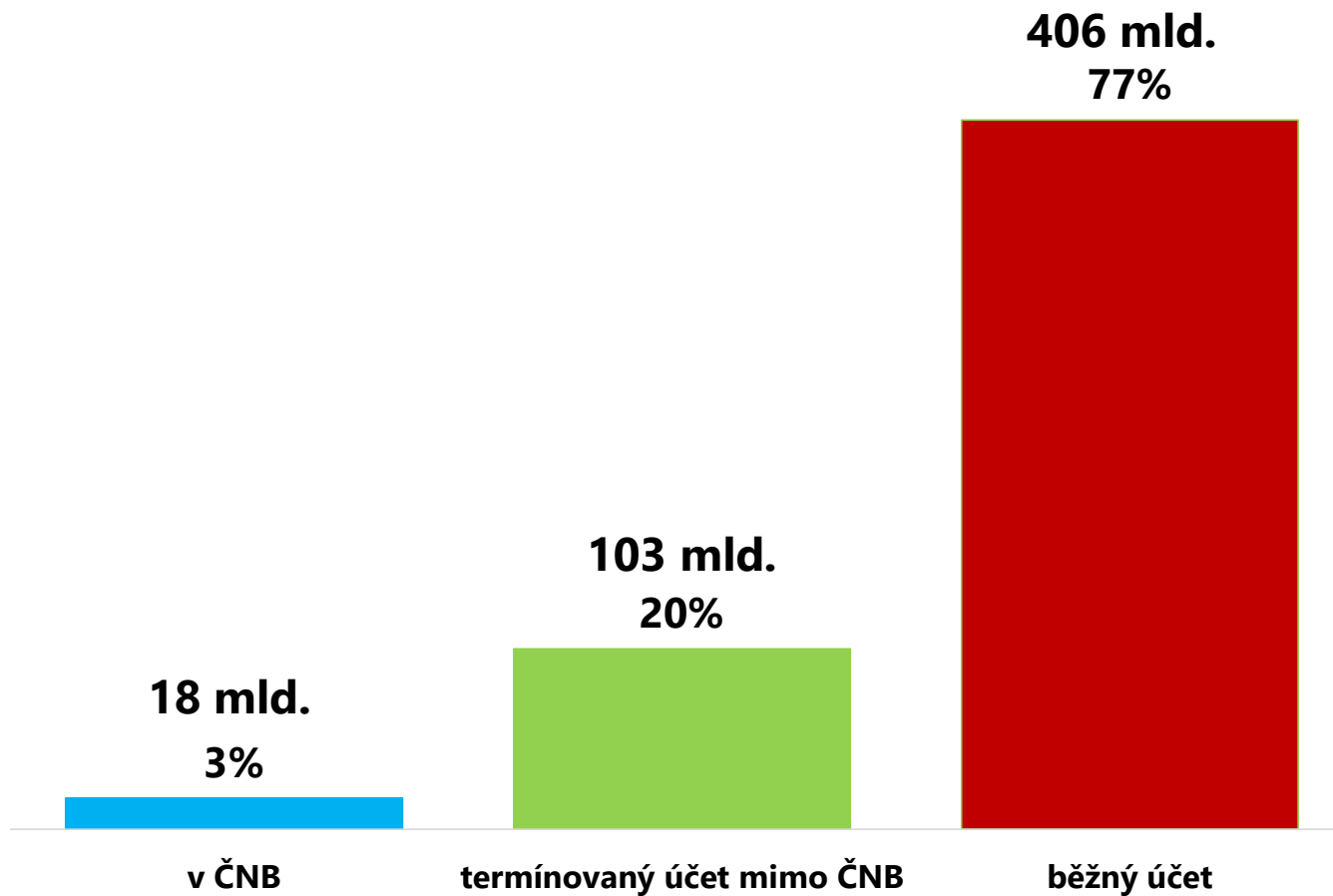
Možné příčiny:

- **slabé plánování rozpočtů** – vzdušné zámky ve výdajích a podhodnocování příjmů
- **málo odborníků** na projekty a řízení investic
- **složitá legislativa**

Zdroj: IISSP, budoucí hodnoty odhadnuty na základě historického trendu z let 2001 – 06/2025 s využitím kvadratické regresní analýzy, která reflektuje reálné tempo růstu a lépe (než lineární) odpovídá vývoji z posledních let

Většina zůstatků samospráv zůstává na běžných účtech

Zdroj: IISSP 2024, statistika MF

Obce: snadná kořist nepoučeného investora

VÝCHODISKO

- vysoké zůstatky
- ochrana peněz před inflací

RIZIKO

- snadný **cíl pro podvodníky**
- **ztráta** peněžních prostředků

OMEZENÍ RIZIKA

- **informace a kredibilita**
(prověřit finančního partnera, reference, reputace)
- **bezpečnost a likvidita** před výnosem
- **diverzifikace** – více bank a finančních nástrojů

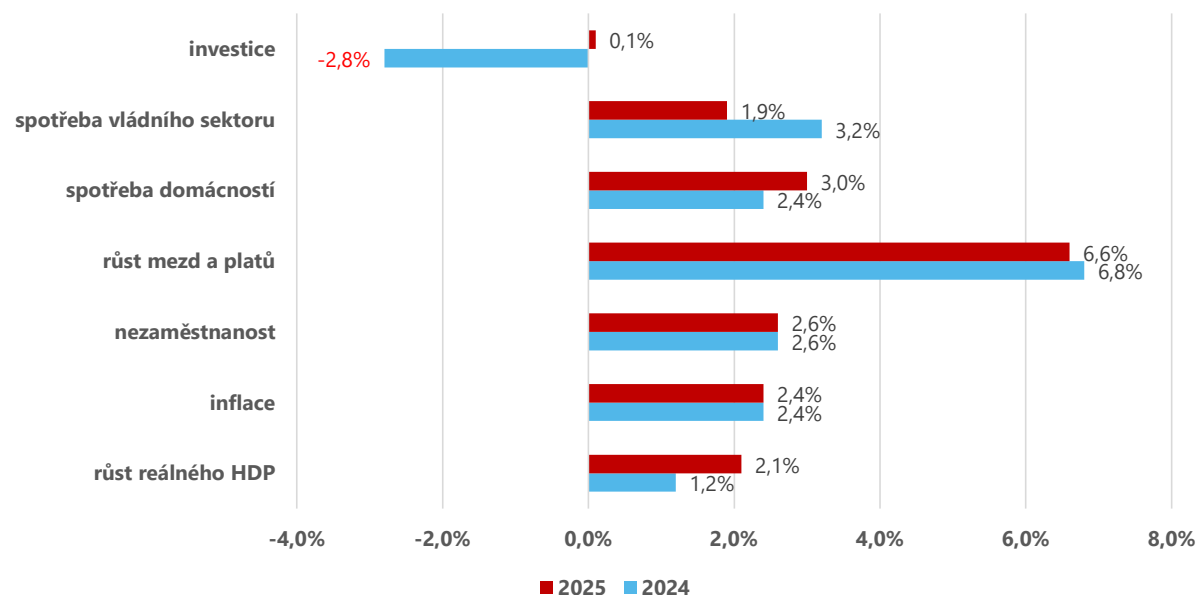
ZÁSADY

- **nevyužívat rizikové instrumenty** (deriváty, pákové obchody, kryptoměny)
- investice, jejichž **podmínkám nerozumím**
- nehledat nadstandardní výnos

Ekonomika poroste v roce 2025 lépe, než se očekávalo

Makroekonomické indikátory 8/2025

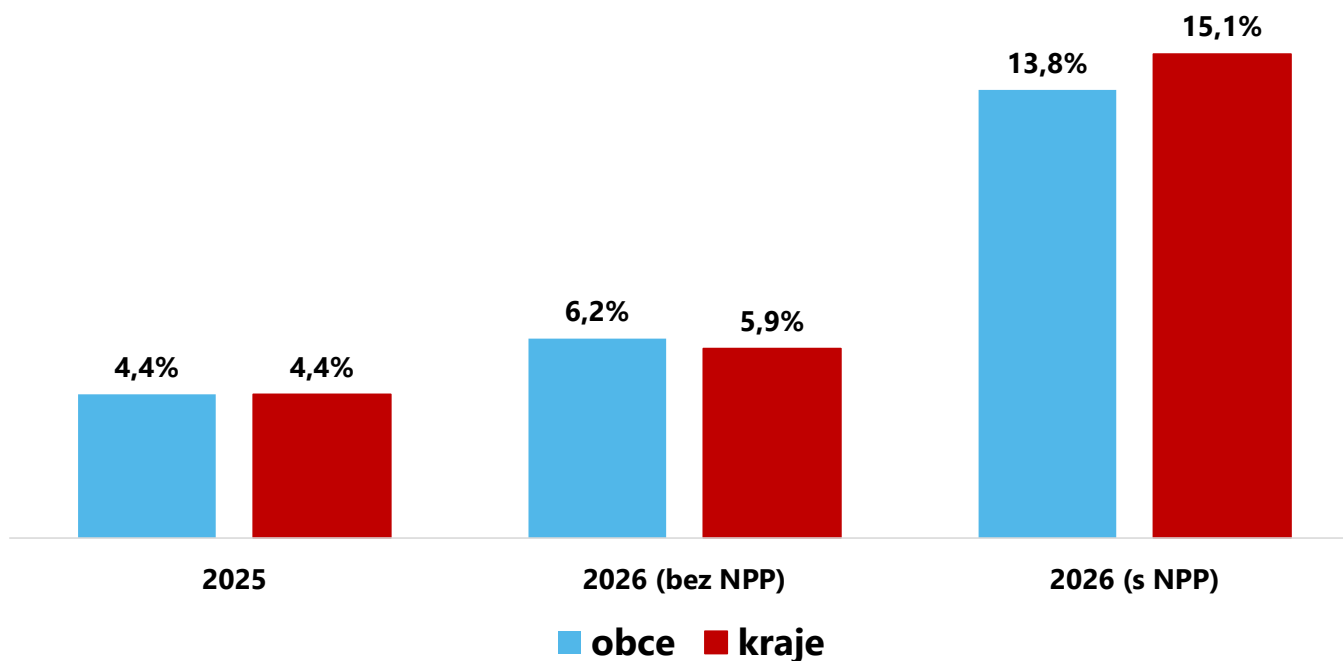

- česká **ekonomika pokračuje v oživení**
- ekonomiku táhne **spotřeba domácností**
- **inflace** v cílovém pásmu **+ - 2 %**
- **pokulhávají investice**

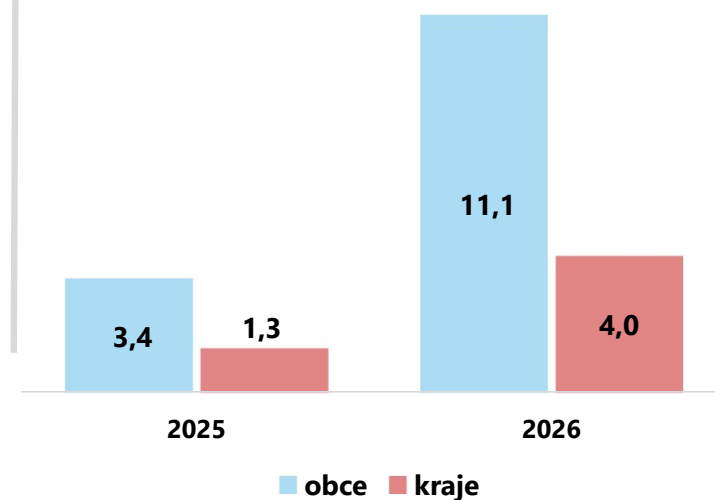

Výhled 2025 a 2026: očekává se solidní růst sdílených daní

Procentuální změny inkasa sdílených daní

Změna oproti předchozí predikci (duben bez NPP) [mld. Kč]

Zlepšený výkon ekonomiky se přetaví do vyššího inkasa sdílených daní obcí

OBCE (mld. Kč) vč. Prahy	2024 GFŘ	predikce 2025			predikce 2026		
		2025	2025-24	2025/24	2026	2026-25	2026/25
DPH	146,0	149,9	3,9	2,7%	168,7	18,8	12,5%
DPPO (sdílená část)	72,8	76,8	4,0	5,5%	89,1	12,3	16,0%
DPFO celkem	68,6	73,4	4,8	7,0%	84,1	10,7	14,6%
DPFO - zvl.sazba	11,7	10,6	-1,1	-9,7%	10,6	0,0	0,0%
DPFO - placená poplatníky (z přiznání)	3,8	5,2	1,4	37,6%	6,0	0,8	15,4%
DPFO - závislá činnost	50,1	54,2	4,1	8,2%	63,8	9,6	17,7%
DPFO - 1,5% motivace	3,0	3,4	0,4	13,3%	3,7	0,3	8,8%
DHH (sdílená část)	4,2	3,9	-0,3	-6,0%	4,0	0,1	2,6%
CELKEM	291,6	304,0	12,7	4,3%	345,9	41,8	13,8%

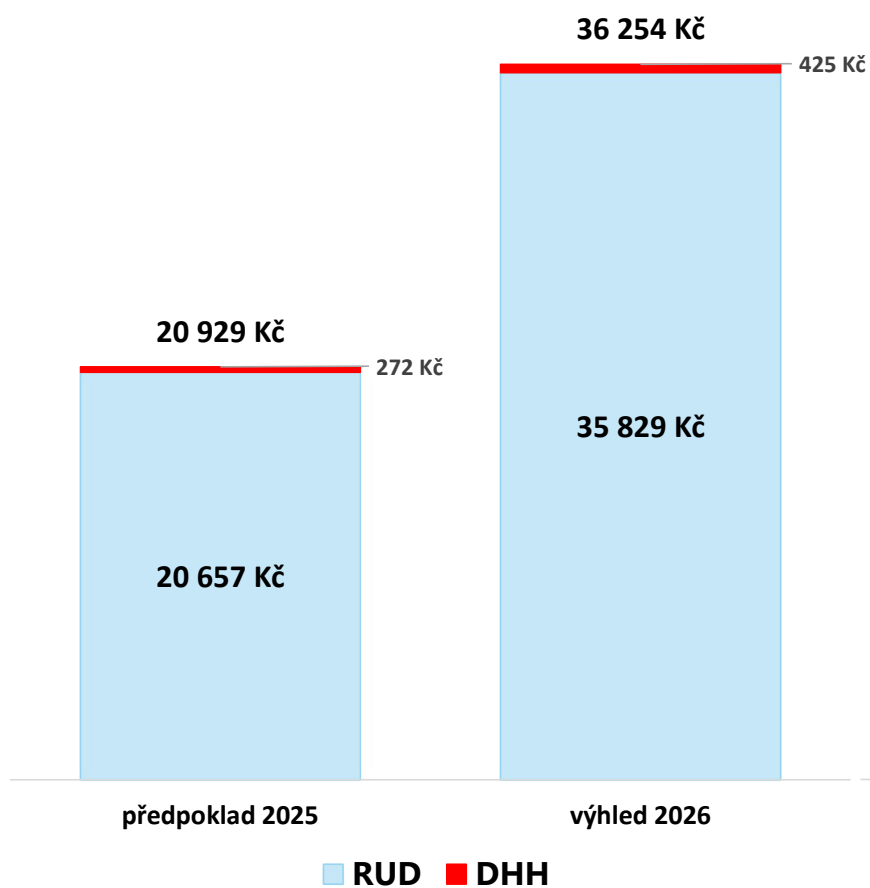
autonomní růst sdílených daní (bez leg. změn) v roce 2026

Σ 322,8 mld. Kč +18,8 mld. Kč + 6,2 %

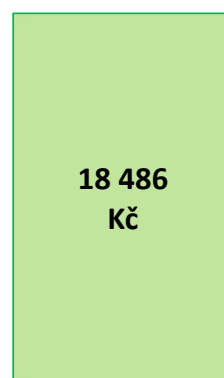

Od roku 2026 se v RUD zásadně mění „výnos na žáka“

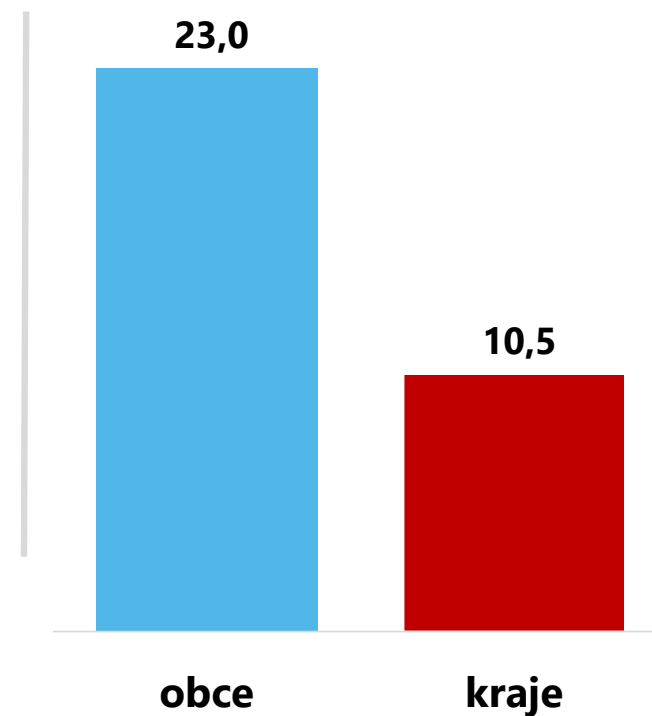
Výnos „na žáka“ – obce

Výnos „na žáka“ – kraje

Prostředky na NPP / ONIV
(33,5 mld. Kč)

Změna financování regionálního školství

Zdůvodnění a cíle návrhu

■ Problémy stávajícího systému

- centralizace → nízká samostatnost zřizovatelů v rozhodování
- neefektivní financování nepedagogické práce
- chybějící / nemožná kontrola reálných nákladů ze strany státu

■ Cíle návrhu

- posílení principu subsidiarity, tj. řešení lokálních věcí na lokální úrovni
- zvýšení samostatnosti obcí a krajů
- efektivnější rozhodování o alokaci zdrojů na opravy, údržbu a investice se znalostí místních podmínek

Proč RUD ? Vzdělávání jako samostatná působnost obce a kraje

subsidiarita:

řešení lokálních věcí na lokální úrovni

**dotační financování
popírá princip
samostatné působnosti**

**konec vládní regulace
zaměstnanosti**

efektivnější rozhodování:

odpovědnost za provozní
zajištění školy a vliv na
nákladovost

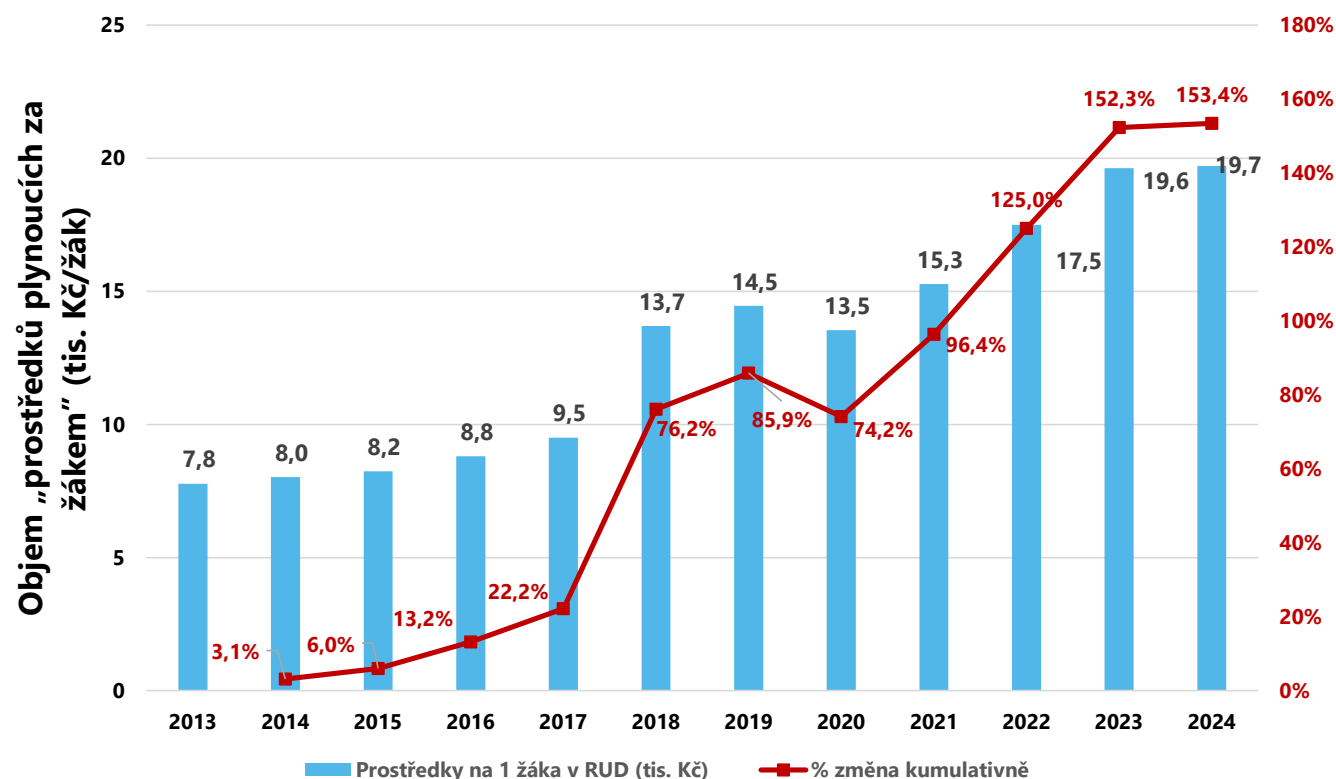
**pokles počtu žáků
neovlivní celkový objem
prostředků**

předvídatelnost:

garance prostředků
v dlouhodobém horizontu

Prostředky připadající na stávající kritérium počtu dětí žáků v RUD obcí prudce vzrostly

- v novém systému bude v průměru cca **35 829 Kč** na jednoho “přepočteného” žáka (tj. o 70 % víc než doposud)

• **Zdroj:** IISSP, výpočty MF

Finanční toky před a po změně – zásadní zjednodušení

PŘED ZMĚNOU

PO ZMĚNĚ

Změna daňových podílů od roku 2026

	platný stav	od 1. 1. 2026
Obce	24,16 %	25,93 %
Kraje	9,45 %	10,23 %
ÚSC celkem	33,61 %	36,16 %
Státní rozpočet	66,39 %	63,84 %
Úhrn	100,00 %	100,00 %

Přerozdělovací kritéria a jejich váha

VÁHA DÍLČÍCH KRITÉRIÍ	kritérium	platný stav	od 1. 1. 2026
OBCE	Počet obyvatel obce	10,00 %	9,32 %
	Rozloha obce	3,00 %	2,80 %
	Děti, žáci, studenti	9,00 %	15,15 %
	Postupné přechody	78,00 %	72,73 %
Váhy v RUD obcí celkem		100,00 %	100,00 %
KRAJE	Daňové příjmy dle Přílohy č. 1 k zákonu o RUD	100,00 %	92,22 %
	Financování NPP a ONIV	0,00 %	7,78 %
Váhy v RUD krajů celkem		100,00 %	100,00 %

- **objem prostředků** připadající na **ostatní kritéria zůstává beze změny**
- **veškerý nárůst** prostředků bude **alokován do „školského“ kritéria**

Školské kritérium a jeho principy

zahrnuté „výkony“ – děti **MŠ**, žáci **ZŠ** a **SŠ**, studenti **VOŠ**, děti v **ZUŠ**, **dětských domovech** a **internátech**, **střediscích volného času**

vypuštění individuálně vzdělávaných žáků

přepočet výkonů na základě **přepočtových školských koeficientů** **zohledňujících finanční náročnost** prostřednictvím nařízení vlády

svazkové školy financovány prostřednictvím obce, v níž má sídlo
stanovy Svazku určí způsob financování svazkové školy

Přepočtové školské koeficienty (návrh)

- základem je přiřazení **koeficientu 1,0 pro žáka běžné třídy ZŠ**, doplněné o další výkony a jim přiřazené koeficienty
- návrh systému přepočtových školských koeficientů zahrnuje **zvýhodnění pro svazkové školy**
- na přechodnou dobu (do konce roku 2026) se navrhuje **zvýhodnění obcí s počtem dětí a žáků do 500; přičte se jim 10 žáků**

Přepočítací školské koeficienty – obce

druh výkonu	skutečný počet dětí	koeficient	přepočtený počet dětí	přepočtený výnos na žáka
MŠ běžná třída	335 939	x 1,2	403 126,80	42 995,24
MŠ speciální třída	3 867	x 2,0	7 734,00	71 658,73
ZŠ - děti - přípravná třída	6 432	x 1,0	6 432,00	35 829,37
ZŠ - děti - přípravný stupeň	48	x 2,0	96,00	71 658,73
ZŠ běžná třída	934 629	x 1,0	934 629,00	35 829,37
Svazkové školy - běžná třída	1 893	x 1,2	2 271,60	42 995,24
ZŠ speciální třída	6 530	x 2,0	13 060,00	71 658,73
SŠ denní forma vzdělávání - běžná třída	4 543	x 1,0	4 543,00	35 829,37
SŠ denní forma vzdělávání - speciální třída	87	x 2,0	174,00	71 658,73
ZUŠ	119 726	x 0,1	11 972,60	3 582,94
Domov mládeže	318	x 1,0	318,00	35 829,37
Středisko volného času	134 624	x 0,1	13 462,40	3 582,94
počet žáků v obci < 500		+10	29 680,00	358 293,67
	1 548 636		1 427 499,40	

Průměr:

35 829 Kč

po zahrnutí daně
z hazardních her

36 254 Kč

Přepočítací školské koeficienty – kraje

druh výkonu	skutečný počet dětí	koeficient	přepočtený počet dětí	přepočtený výnos na žáka
MŠ běžná třída	392	x 1,2	470,40	22 182,69
MŠ speciální třída	2 304	x 2,0	4 608,00	36 971,14
ZŠ - děti - přípravná třída	408	x 1,0	408,00	18 485,57
ZŠ - děti - přípravný stupeň	147	x 2,0	294,00	36 971,14
ZŠ běžná třída	496	x 1,0	496,00	18 485,57
ZŠ speciální třída	19 537	x 2,0	39 074,00	36 971,14
SŠ denní forma vzdělávání - běžná třída	392 457	x 1,0	392 457,00	18 485,57
SŠ denní forma vzdělávání - speciální třída	6 785	x 2,0	13 570,00	36 971,14
Konzervatoř denní forma vzdělávání	2 753	x 1,0	2 753,00	18 485,57
VOŠ - denní forma vzdělávání	7 979	x 1,0	7 979,00	18 485,57
ZUŠ	120 419	x 0,1	12 041,90	1 848,56
Dětský domov	4 152	x 9,0	37 368,00	166 370,15
Domov mládeže	38 000	x 1,0	38 000,00	18 485,57
Internát	1 321	x 2,0	2 642,00	36 971,14
Středisko volného času	84 359	x 0,1	8 435,90	1 848,56
	681 509		560 597,20	

Průměr:

18 486 Kč

Doporučení pro rozpočet po schválení novely RUD

CO UDĚLAT NA KONCI ROKU 2025

zahrnout **zvýšené daňové příjmy** do návrhu rozpočtu ÚSC

zahrnout **výdaje** na NPP a ONIV do **návrhu rozpočtu ÚSC** na rok 2026

- **navýšení příspěvku na provoz** dle dohod se školami
- **není povinné stanovit** objem prostředků na platy NPP **jako závazný ukazatel**

zřizovatel **může** (ale nemusí) **stanovit při rozpisu příspěvku** prostředky na platy NPP jako **závazný ukazatel**

MŠMT pokryje prosincové platy vyplácené v lednovém výplatním termínu

CO NASTANE V ROCE 2026

ÚSC v lednu **obdrží navýšené prostředky** v RUD

- výpočty pro rok 2026 na webu MŠMT
→ <https://statis.msmt.gov.cz/nepedagogove/>
- metodika na webu MŠMT
→ <https://edu.gov.cz>

školy začnou čerpat z rozpočtu ÚSC

- první platy z rozpočtu ÚSC vyplatí školy v únoru

Pamatovat na NPP v **pravidlech rozpočtového provizoria**

Rekapitulace

- **letos vychází 2 vyhlášky** MF k RUD
- pro obce, které **nezřizují** školská zařízení se nic **nemění**
- **navyšují se daňové příjmy** obcím, které zřizují školská zařízení
- klesnou **dotace** školským zařízením o peníze na NPP a ONIV a současně se **navýší příspěvky od zřizovatelů** na NPP a ONIV pro školská zařízení
- školy již nebudou moci používat **peníze pro pedagogy na dofinancování NPP**, tzn. více peněz zůstane školám pro pedagogy
- **zvyšuje se jistota zajištění financování NPP a ONIV**; i navzdory poklesu počtu žáků nebude docházet k úbytku peněz jakoby se to dělo v dotačním režimu
- nově se pracuje s tzv. **přepočteným počtem žáků**

Doporučení pro stanovení sdílených daní na rok 2026

PODÍLY JEDNOTLIVÝCH OBCÍ A KRAJŮ NA **RUD 2026 NA WEBU MF [WWW.MFCR.CZ](http://www.mfcr.cz):**
Rozpočtová politika → Územní rozpočty → Hospodaření územních rozpočtů →
Obecné informace

ZÁKLADNA PRO VÝPOČET:

- **odhad inkasa roku 2025
(cca 4 – 5 % nad skutečnost 2024)**
- **daňová predikce MF (srpen 2025)**

Děkuji za pozornost

Karla RUCKÁ

Odbor Financování územních rozpočtů

monitor.statnipokladna.cz

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/metodicka-podpora>

Ministerstvo financí
České republiky

